

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobcu: **M.**, .bytom B. proti žalovanému: **Sociálna poisťovňa ústredie**, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 322-4046-GC-04/2009 zo dňa 16. júla 2009, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2011, č. k. 3S 178/2010-26, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2011, č. k. 3S 178/2010-26, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd rozsudkom z 29. marca 2011, č. k. 3S 178/2010-26, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 322-4046-GC-04/2009 zo dňa 16. júla 2009, ktorým žalovaný zmenil výrokovú časť rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 700-0210007609-GC09/09 z 12. marca 2009 tak, že z výrokovej časti vypustil text: „ ... nezaniká účasť na povinnom nemocenskom a povinnom dôchodkovom poistení ku dňu 31.01.2007.“ a doplnil text: „ ... nezaniká 31. januára 2007 povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie “ žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnej

osobe (ďalej len „SZČO“). V ostatnom rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva záver, že ustanovenie § 12 zákona č. 586/2003 Z.z. upravuje len formu výkonu advokácie, pričom zmenou formy výkonu advokácie nezaniká postavenie advokáta ako SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a ani povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zák. č. 461/2003 Z.z., pretože advokátovi nezaniklo oprávnenie na výkon činnosti. Zmena formy výkonu advokácie je vo vzťahu k postaveniu advokáta ako SZČO podľa zákona o sociálnom poistení právne bezvýznamná, má však za následok zmenu v spôsobe zdaňovania príjmu advokáta. Existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti je podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom SAK až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, a má za následok, že advokát musí byť považovaný za SZČO pre potreby zákona o sociálnom poistení. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že zo znenia § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. vyplýva podmienka po splnení ktorej je advokát považovaný za SZČO, pričom zákon o sociálnom poistení odkazuje na zákon o advokácii ako celok, bez ohľadu na formu výkonu advokátskej činnosti. Opačný prístup k jednotlivým formám výkonu advokácie by z pohľadu systému sociálneho poistenia zaviedol nerovnaký prístup k fyzickým osobám poskytujúcim právne služby a to tak z pohľadu ich prístupu k systému sociálneho poistenia ako aj nároku na dávkové plnenia. Zmena formy výkonu advokácie je vo vzťahu k postaveniu advokáta ako SZČO podľa zákona o sociálnom poistení právne bezvýznamná, keďže výkon advokácie sa viaže s osobou advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti bez ohľadu na to, v akej forme vykonáva advokáciu.

Proti rozsudku krajského súdu včas podal odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie. Rozsudok krajského súdu považoval v celom rozsahu za nesprávny. Podľa jeho názoru napadnuté rozhodnutie správneho orgánu nebolo krajským súdom preskúmané v celom rozsahu dôvodov uvedených v žalobe, nevysporiadal sa so všetkými relevantnými argumentmi žalobcu, v dôsledku čoho konanie pred súdom prvého stupňa trpí vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napadnutý rozsudok robí nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil niektoré zásadné skutočnosti a navyše niektoré zásadné skutočnosti úplne opomenul, v dôsledku čoho dospel k nesprávnym právnym záverom. Krajský súd

pri posudzovaní žaloby zvolil prísne formalistický prístup a výklad relevantných zákonných ustanovení, pričom nevzal do úvahy reálny stav vyplývajúci zo zákonných ustanovení, ktoré opomenul, ani iné právne významné skutočnosti, pričom pri prejednávaní žaloby sa fakticky riadil precedentným systémom, ktorý však nemá oporu v slovenskom právnom poriadku. Krajský súd sa podľa neho nevysporiadal s dvoma zásadnými a právne významnými argumentmi. Po prvé tým, že zákon o advokácii síce rozlišuje niekoľko foriem výkonu advokácie, avšak zároveň nepripúšťa ich paralelné použitie, to znamená, že advokát – konateľ s.r.o. nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne ako fyzická osoba. V druhom rade sa nevysporiadal s tvrdením, že novelou zákonom č. 304/2009 Z.z. bola Slovenskej advokátskej komore novým ustanovením § 71 ods. 2 písm. k/ zákona č. 586/2003 Z.z. zverená zákonná kompetencia záväzne potvrdzovať formu (spôsob) výkonu advokácie jednotlivými advokátmi, ako aj záväzne posudzovať a deklarováť, či daný advokát je alebo nie je SZČO podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Argumentoval, že oprávnenie vyplývajúce z jeho zápisu do zoznamu advokátov SAK je v súčasnosti len formálne, resp. hypotetické, t.j. bez právnej i faktickej možnosti jeho praktickej realizácie. Tento stav má podľa neho časovo obmedzený (nie trvalý) charakter, lebo platí len počas výkonu advokácie formou pozície konateľa s.r.o. Je presvedčený, že mu ako fyzickej osobe dňa 1. februára 2007 zaniklo (materiálne resp. reálne) oprávnenie na vykonávanie advokácie, v dôsledku čoho mu k tomuto dňu aj zaniklo jeho povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Krajský súd podľa neho nevzal do úvahy praktickú (reálnu) rovinu aktuálneho postavenia žalobcu, teda výkon advokácie výlučne prostredníctvom tzv. advokátskej spoločnosti, ani § 15 ods. 6 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii, ktorý zakazuje žalobcovi ako fyzickej osobe výkon advokácie, a nevzal do úvahy ani záväzné potvrdenie SAK, vydané žalobcovi zo zákonnej kompetencie. Zdôraznil, že uvedený prístup krajského súdu vzbudzuje pochybnosti o rešpektovaní ústavného práva žalobcu na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku podkopáva jeho dôveru v súdnictvo a právny štát.

Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania v medziach žaloby, v súlade s § 250ja ods.2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Námietky, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu boli v zásade zhodné s námietkami, ktoré žalobca uplatňoval už v konaní na súde prvého stupňa. Podľa názoru najvyššieho súdu už správny orgán a následne aj súd prvého stupňa sa s týmito námietkami žalobcu vysporiadali, pričom odvolací súd už vyslovenú argumentáciu považuje za relevantnú, výstižnú a dostatočnú. Žalovaný ako aj krajský súd podrobne odôvodnili, prečo žalobca, ktorý od 1. augusta 2007 vykonáva činnosť advokáta ako spoločník a zároveň konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii, je naďalej SZČO, pričom bolo dostatočne zrozumiteľne a jasne ozrejmene, že v danom prípade nedošlo k zániku povinného sociálneho poistenia podľa § 21 Zákona o sociálnom poistení. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil, že § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení vymedzuje pojem SZČO na účely tohto zákona a upravuje tak aj postavenie advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti. Ustanovenie § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spol. s r.o. Účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu jeho oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb.

Oprávnenie na výkon advokátskej činnosti trvá, okrem prípadov pozastavenia výkonu advokátskej činnosti (§ 8 zákona o advokácii), od zápisu do zoznamu advokátov až do vyčiarknutia z takého zoznamu. Oprávnenie na výkon advokátskej činnosti má za následok, že advokát musí byť považovaný za SZČO na účely § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 a preto je povinne nemocensky a dôchodkovo poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení. Vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava, obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, upravujúca iba formu, ktorou môže advokát advokáciu vykonávať, lebo základným predpokladom výkonu advokácie je výkon takej činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať advokáciu ako takú. Nositeľom tohto oprávnenia je advokát – fyzická osoba, len on je zapísaný v zozname advokátov, hoci zákon mu následne umožňuje, aby právne služby poskytoval napríklad aj ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným. Žalobcovi oprávnenie na vykonávanie činnosti ako také nezaniklo, je len osobitným zákonom

limitovaný v tom, že túto činnosť nemôže súčasne vykonávať samostatne, keď si sám zvolil, že advokátske služby bude poskytovať prostredníctvom s.r.o. Oprávnenie na vykonávanie advokácie je udeľované len advokátovi – fyzickej osobe, a nezaniká ani v prípade, že advokátsku činnosť realizuje prostredníctvom obchodnej spoločnosti, v dôsledku čoho v danom prípade nenastali zákonom taxatívne vymedzené skutočnosti rozhodujúce pre zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia u žalobcu ako SZČO. Žalobcovi po celý čas status advokáta zostáva, svoje profesijné označenie je povinný podľa zákona o advokácii používať aj v prípade, že právne služby poskytuje prostredníctvom združenia, verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným a až k nemu, následne, pripája meno združenia alebo obchodné meno spoločnosti. Neobstojí preto tvrdenie žalobcu, že v súčasnosti je jeho oprávnenie vyplývajúce z jeho zápisu do zoznamu advokátov SAK len formálne, resp. hypotetické, t.j. bez právnej i faktickej možnosti jeho praktickej realizácie. V súvislosti s námietkou žalobcu, že súd prvého stupňa nevzal do úvahy podľa neho relevantné právne skutočnosti, najmä záväzné potvrdenie SAK vydané podľa § 71 ods. 2 písm. k/ zákona o advokácii, odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch je zákonom zverenú do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne. Vzhľadom na vyššie uvedené, najmä vzhľadom na vymedzenie pojmu SZČO v § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení na účely tohto zákona, je potom potvrdenie SAK irelevantné.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca v konaní nebol úspešný a žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská